

STRØMGATEN, BERGEN:

Arkeologisk overvåking av gravearbeid, 2018

Dunlop, A.R.

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon: 23 35 50 00

www.niku.no

Tittel Strømgaten, Bergen: Arkeologisk overvåking av gravearbeid, 2018	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 82/2018	Publiseringsdato 31.10.2018
	Prosjektnummer 1020617	Oppdragstidspunkt April-juni 2018
	Forsidebilde Naverboret og rørene. Dunlop, NIKU, 2018.	
Forfatter(e) Dunlop, A.R.	Sider Skriv inn antall sider	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Dunlop, A. R.
Prosjektmedarbeider(e)
Kvalitetssikrer Lorvik, K.

Oppdragsgiver(e) BIR Nett AS

<p>Sammendrag</p> <p>Fra april til juni 2018 utførte en arkeolog fra NIKU distriktskontor Bergen veldig sporadisk overvåking av gravearbeid i Strømgaten utenfor Bergen offentlige bibliotek i forbindelse med anleggelse av bossnett-infrastruktur for BIR Nett AS. Gravearbeidet foregikk utelukkende i masser fra nyere/moderne tid, eller gjenfyllsmasser, og medførte ingen konflikt med automatisk fredete kulturminner.</p>
--

<p>Emneord</p> <p>Strømgaten, Byparken, BIR Nett, bossnett, grop, naverbor, nyere tid</p>

Avdelingsleder

Johansen, L.-M. B.

Forord

BIR Nett AS takkes for oppdraget, og mannskap fra Bergen Bydrift AS for bistand i felt.

NIKU prosjektnummer	1020617 (2015)
Berørt område	Strømgaten
Gnr./bnr.	164/1159, -/1272
Oppdragets art	Arkeologisk overvåking ved gravearbeid
Vedtaksdato; saksnummer	27.8.2015; 15/01592-4
Oppdragsgiver	Riksantikvaren Distriktskontor Vest
Oppdraget utført av	NIKU distriktskontor Bergen v/ A. R. Dunlop
Oppdraget utført dato	Sporadisk fra april til juni 2018
Koordinater	-
Filmnummer; antall foto	Bf30033; 5
Tilstedeværelse av automatisk fredete kulturminner	Nei
Kulturhistorisk tolkning	Nyere tids fyllmasser
BRM-nr.	-

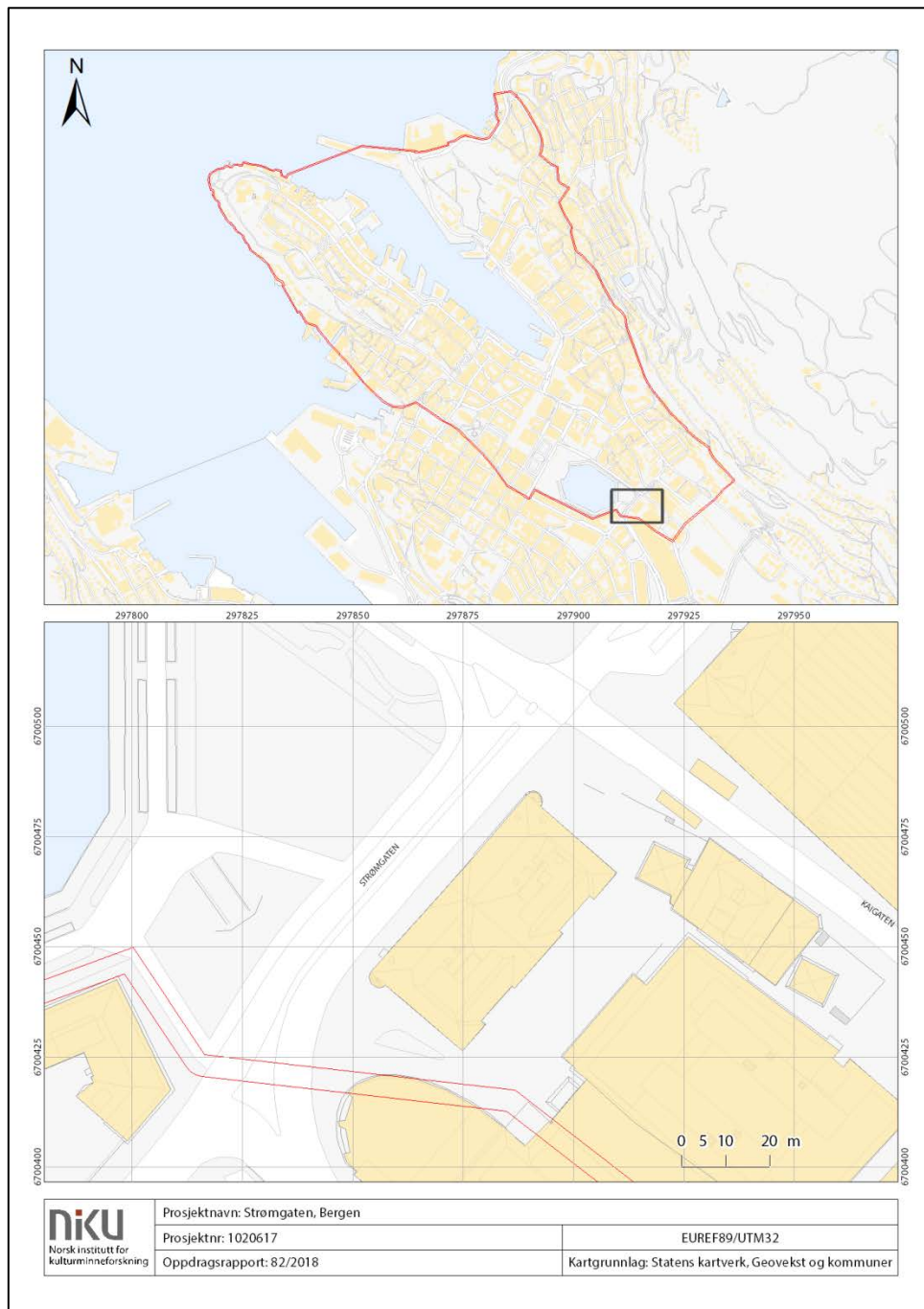
Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	7
2	Bakgrunnsopplysninger	8
3	Metoder.....	8
4	Resultater av feltarbeidet.....	8
4.1	Generelle opplysninger	8
4.2	Hullene	8
4.3	Grøften	8
5	Bevaringstilstand	9
6	Konklusjoner.....	9
7	Summary	9
8	Dokumentasjon (NIKU).....	10

1 Innledning

Det vises til Riksantikvaren sitt vedtak datert 27.8.2015 (saknummer 15/01592-4). Oppdraget gjaldt arkeologisk for-, felt- og etterarbeid i forbindelse med graving og boring for etablering av bosnettrør og utskifting/omlegging av vannledninger i Strømgaten (gnr. 164, bnr. 1209, Bergen), og tiltakshaver var BIR Nett AS.

Vedtaket var ferdig i august 2015, men det tok flere år før tiltaket ble realisert. Hovedformålet med det arkeologiske oppdraget var å sikre at tiltaket ikke medførte inngrep i automatisk fredete kulturminner. Dernest skulle man fokusere på identifisering og datering av intakte arkeologiske levninger.

Figur 1. Oversiktskart med de omtrentlige plasseringene til grøften og gropene. (Kart: NIKU)

2 Bakgrunnsopplysninger

Tiltaksområdet ligger helt i sør i det automatisk fredete kulturminnet Middelalderbyen Bergen, og befant seg ikke langt fra det middelalderske Nonneseterklosteret, men bare en kort del av grøften ville løpe på kanten av det som var tørt land i middelalderen. Ellers lå grøften, borestrekingene og gropene i et område som i middelalderen var forbindelsen mellom Indre og Ytre Alrekstadvågen. Forbindelsen – tidligere kalt «Strømmen» (derav navnet Strømgaten) – ble først helt stengt omkring 1910. Man forventet dermed at man vil finne tykke utfyllingslag fra forholdsvis nyere tid over mesteparten av tiltaksområdet.

3 Metoder

Det maskinelle gravearbeidet ble utført av Bergen Bydrift AS, med arkeolog fra NIKU distriktskontor Bergen ansvarlig for det arkeologiske registreringsarbeidet – som ble begrenset til digital fotografering.

4 Resultater av feltarbeidet

4.1 Generelle opplysninger

Arbeids- og lysforholdene under feltarbeidet var gode.

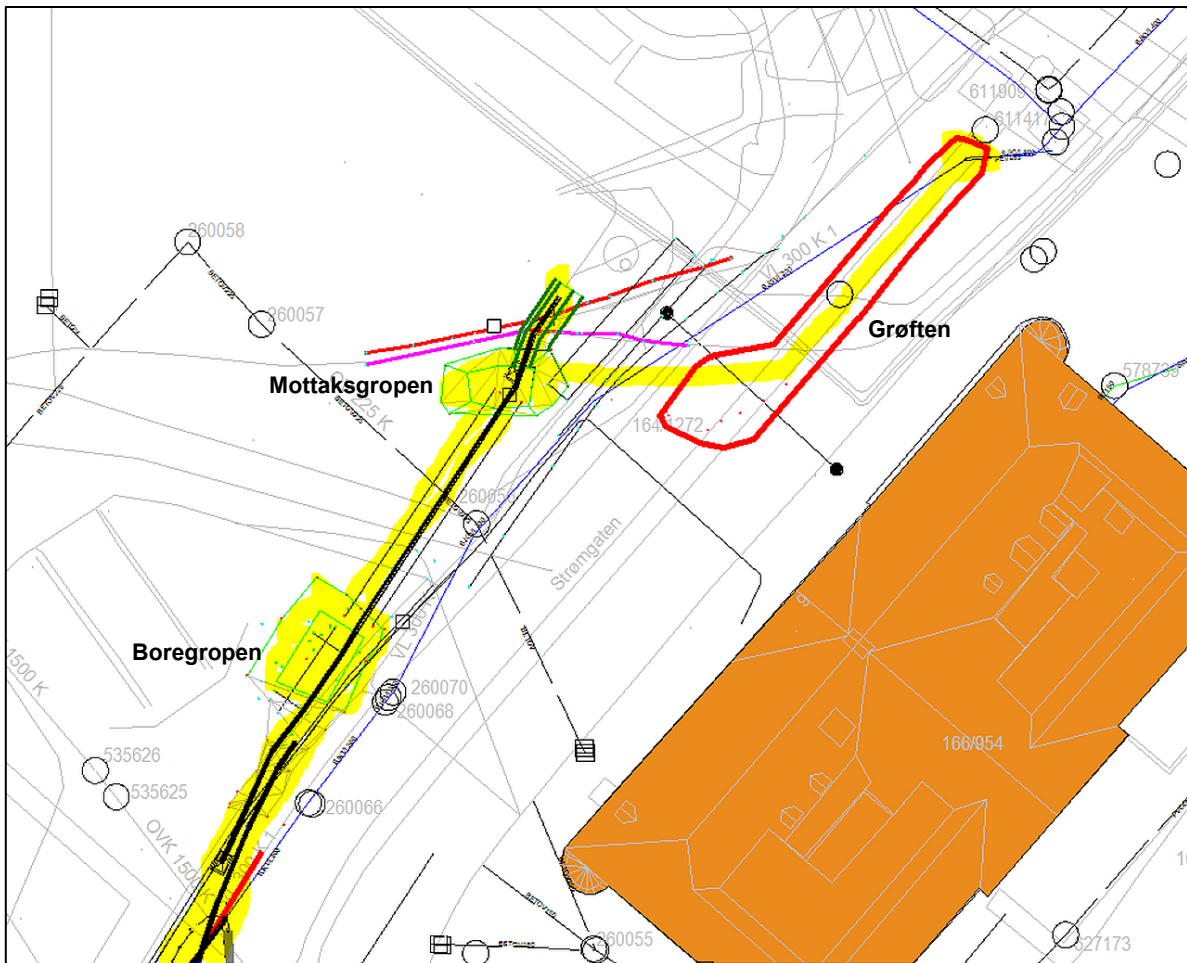
4.2 Hullene

I Byparken vis-à-vis den søndre enden til biblioteket ble det gravd en stor grop for boremaskinen. Boregropen målte ca. 11 meter i lengde (nordøst-sørvest), opptil 8 meter i bredde, og opptil 2,5 meter i dybde. Her var det bare matjord over moderne, veldig steinholdige utfyllingsmasser. En eksisterende grøft krysset gjennom midten av hullet langs hullet lengdeakse.

Fra gropen ble det boret vannrett til en ny grop (mottaksgropen) i plenen. Gropen målte (ved bunnen) ca. 6 meter i lengde (øst-vest), opptil 5 meter i bredde, og opptil 2,8 meter i dybde. Under matjorden var det ymse fyllingslag, de fleste ganske teglholdig. Mot bunnen var det litt tegn til mer sandholdige masser, og noen skjellbiter dukket opp. Massene inneholdt gjenstandsmateriale fra moderne og nyere tid.

4.3 Grøften

Langs refugen midt i veibanen ble grøften gravd ganske smalt, med hensikten å unngå konflikt med eksisterende fjernvarme- og bossnettraséer. Lengden var ca. 30 meter, bredden opptil 1,5 meter, og dybden opptil 2 meter. Siden mot øst inneholdt bare gjenfyllingsmasser i eksisterende grøftetrasé, mens mot vest kom det frem steinholdige fyllmasser under pukklaget for veien.

Figur 2. Gropene og grøften.

5 Bevaringstilstand

Det ble ikke avdekket automatisk fredete kulturminner med organisk innhold, så det har ingen hensikt å diskutere dette aspektet mer i denne omgangen.

6 Konklusjoner

Oppdraget har ikke medført konflikt med automatisk fredete kulturminner, og det er lite med topografisk informasjon, men det bekrefter til en viss grad bildet av utfyllingen av Strømmen.

7 Summary

From April to June 2018, an archaeologist from the Bergen office of the Norwegian Institute for Cultural Heritage Research (NIKU) carried out a very sporadic watching brief in Strømgaten in connection with excavation work for the installation of sub-surface infrastructure for BIR Nett AS. The excavation area lies not far from the medieval convent Nonneseter, so there was a chance that medieval deposits might be encountered. Two large holes were dug in the park opposite the public library, along with a ditch in Strømgaten itself. Excavation depth was up to nearly 3 metres, but none of the excavation works entailed conflict with archaeological remains under statutory protection.

8 Dokumentasjon (NIKU)

- 5 digitalbilder, registrert og lastet inn i MUSIT sin Fotobase (både JPG- og RAW-format)

Fotoliste

Filnavn	Motiv	Opptaksdato	Sett mot	Fotograf
Bf30033_NIKU_0001.JPG	Oversikt: den store boremaskinen, og gropen gravd ut for den	12.04.2018	SV	Rory Dunlop
Bf30033_NIKU_0002.JPG	Oversikt: den store boremaskinen, og gropen gravd ut for den	12.04.2018	NØ	Rory Dunlop
Bf30033_NIKU_0003.JPG	Mottaksgropen i parken	12.04.2018	VSV	Rory Dunlop
Bf30033_NIKU_0004.JPG	Naverboret	12.04.2018	SV	Rory Dunlop
Bf30033_NIKU_0005.JPG	Naverboret og rørene	12.04.2018	VSV	Rory Dunlop

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 82/2018

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00